

20 OKT 2008

Datatilsynet

JUSTISDEPARTEMENTET	
20 OKT 2008	
SAKSNR.:	200702157
AVD/KONT/BEH:	PIA PIA/BE
DOK.NR. 94	ARKIVKODE: 4153

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
08/01194-3 /CAO

Dato
14. oktober 2008

Høringsuttalelse – gjennomgang av regelverket om vaktvirksomhet

Datatilsynet viser til Deres høringsnotat av 4.juli 2008. Tilsynet sto ikke på den opprinnelige høringslisten, men har mottatt notatet via Fornyings- og Administrasjonsdepartementet. Datatilsynet beklager det sene høringssvaret, og viser i den forbindelse til utsatt svarfrist fra departementet.

Datatilsynet noterer at mandatet for arbeidsgruppen blant annet har vært å styrke rettssikkerheten for de som kommer i kontakt med vaktbransjen. Datatilsynet støtter arbeidsgruppens tolkning av at dette må omfatte både publikum og personer som faktisk er ansatt eller ønsker ansettelse som vektere. Dette er viktig, i det et ønske om å gi publikum bedre rettssikkerhet lett vil kunne gå på bekostning av vekternes interesser.

Datatilsynet ønsker også å uttrykke at det er positivt av det i den foreslåtte § 12 om bruk av makt og våpen, tydeliggjøres at den som utøver vaktjeneste ikke har særlig adgang til å bruke fysisk makt mot personer utover det enhver har adgang til. En slik presisering er trolig egnet til å støtte opp om lovens uttrykte formål.

Likevel er det Datatilsynets oppfatning at høringsforslaget vil medføre for store inngrep i vekternes krav på rettssikkerhet og personvern. Nedenfor følger Datatilsynets kommentarer til noen konkrete bestemmelser.

Til § 2. Virkeområde

Datatilsynet mener det vil være uheldig å la reglene i vaktvirksomhetsloven omfatte egenvakthold i den utstrekning forslaget legger opp til. Unntak er foreslått for oppdrag som utføres sporadisk og har lite omfang. Datatilsynet oppfatter kravene som kumulative.

En slik tolkning innebærer for eksempel at en båtforening hvor medlemmene deler på vaktholdet av brygger vil være omfattet av reglene, ettersom vaktholdet vil skje kontinuerlig. Konsekvensen vil i slike tilfeller bli at politiet årlig skal føre kontroll med medlemmenes vandel. Det er vanskelig å se noen god begrunnelse for et slikt inngrep i medlemmenes sfære, og for øvrig for politiets bruk av ressurser.

Sporadisk nabohjelp er konkret nevnt som noe som faller utenfor det foreslåtte virkeområdet, noe som fremstår som absolutt fornuftig. Datatilsynet mener imidlertid at også en rekke andre typer "egenvakthold" bør unntas fra regelverket. Tilsynet anbefaler at det klargjøres ytterligere når egenvakthold skal omfattes av reglene. Eksempelvis kan det stilles krav til vederlag eller gjøres unntak for privatpersoners vakthold.

Til § 3. Tillatelse

Datatilsynet noterer at det foreslås tilføyd et krav om "nødvendig tillit" til innehaver og alternativt også til daglig leder. Det er selvsagt viktig å sikre at utøvere av denne typen virksomhet er egnet til oppgaven. Tilsynet finner det likevel betenkelig å innføre et slikt krav, i tillegg til kravene om tilfredsstillende vandel og skikkethet. Begrepet "nødvendig tillit" fremstår som noe uklart, og forslaget legger i så måte opp til svært skjønnsmessige vurderinger. Arbeidsgruppens presisering om at det skal anses som svært betenkelig å gi godkjenning fremstår ikke som avklarende i så måte. En konkretisering på dette punktet vil skape større forutberegnlighet for den enkelte.

Arbeidsgruppen foreslår videre å utvide gruppen av personer som skal underlegges vandelskontroll til også å omfatte personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten. Datatilsynet finner denne foreslåtte utvidelsen av personkretsen problematisk. En eventuell slik utvidelse må begrunnes godt. Tilsynet kan ikke se at ønsket om å skape tillitt til vektorbransjen vil være tilstrekkelig for en slik utvidelse på generelt grunnlag. Dersom en slik utvidelse skal kunne skje, må den kun knyttes til særlig begrensede tilfeller. I hvilke tilfeller dette kan skje må avklares på forhånd.

Til § 7. Tilbakekall av tillatelse

Se kommentarer til den foreslåtte § 3 om utvidelse av personkretsen som underlegges vandelskontroll.

Til § 8. Krav til ansatte

Det er positivt at arbeidsgruppen foreslår en presisering av i hvilke tilfeller det skal foretas en vandelskontroll, slik at det kun er personer som utøver vaktjenester eller som har oppgaver i direkte tilknytning til slike tjenester som blir kontrollert. På dette punktet vil det faktisk skje en innskrenkning av adgangen til å innhente vandelsattest.

Vandelsattester kan inneholde til dels svært sensitive personopplysninger. Av personvern hensyn er det klart at det ikke skal innhentes opplysninger om den enkelte som ikke er relevante, jf grunnkravene i personopplysningslovens § 11. Den foreslåtte presiseringen på dette punkt er i så måte i tråd med personopplysningslovens intensjoner og generelle personvern hensyn.

I høringsforlagetets *punkt 5.5.3.4* gjennomgås det hva en politiattest skal inneholde. Det fremgår her at det per i dag skal innhentes en uttømmende politiattest i tråd med vaktvirksomhetslovens § 7 jf. vaktvirksomhetsforskriftens § 4 første ledd ved vurdering av om tilfredsstillende vandel foreligger.

Slik Datatilsynet forstår den videre drøftelsen under *punkt 5.5.3.4* er det ønskelig å innføre en adgang til også å innhente opplysninger om henlagte og verserende straffesaker.

Begrunnelsen for dette ønsket synes å være at slike saker ofte vil være mer interessante for vurderingen av vedkommendes skikkethet enn gamle sonede dommer og betalte bøter. Når det gjelder de henlagte sakene, er det per i dag ikke adgang til å innhente opplysninger om dette, jf. Justisdepartementets rundskriv G-4/94. Justisdepartementet har videre i rundskriv G-99/2000 uttalt at utvidet politiattest skal være et unntak fra hovedregelen.

Ønsket om å innføre en slik adgang til innhenting av utvidet politiattest reiser en rekke problemstillinger, og da særlig problemstillinger knyttet til ivaretagelse av den enkeltes personvern og rett til privatliv. Datatilsynet synes det særlig er problematisk å åpne for en slik adgang uten at det klargjøres hvilke straffebud som det eventuelt vil være særlig interessant å innhente opplysninger knyttet til. Uskyldspresumpsjonen og retten til rehabilitering taler også klart for at både saker under etterforskning og henlagte saker som den klare hovedregel skal utelates fra vandelsattesten.

Dersom det er aktuelt å følge dette ønsket videre, forventer Datatilsynet en klar presisering av på hvilke områder og i hvilke tilfeller adgangen skal foreligge.

Av *punkt 5.5.3.8 Effektivisering av vandelskontroll* fremgår det at Oslo politidistrikt har gjennomført et pilotprosjekt med tanke på vandelssjekk av alle ansatte i vaktforetakene som er registrert i distriktet. Både metoden for vandelskontroll av vektere per i dag og vandelskontroll av vektere i fremtiden gjennomgås videre under dette punktet.

Når det gjelder den nåværende vandelskontrollen, slik den er fremstilt i høringsbrevet, virker den å være i strid med personopplysningslovens bestemmelser. Særlig ønsker Datatilsynet å gjøre oppmerksom på personopplysningslovens § 13 jf personopplysningsforskriftens § 2-11 om sikring av konfidensialitet, som sier at sensitive personopplysninger i henhold til personopplysningslovens § 2 nr 8, skal krypteres eller sikres på annen måte når personopplysninger overføres elektronisk. Videre påpeker Datatilsynet at sendinger som formidles ved hjelp av telekommunikasjon skal være utformet slik at fødselsnummer ikke er tilgjengelig for andre enn adressaten, jf personopplysningsforskriftens § 9-2.

Datatilsynet ber om å bli kontaktet for en nærmere vurdering av hvordan en eventuell overføring av sensitive personopplysninger kan skje i henhold til personopplysningslovens bestemmelser.

Til § 18. Vaktvirksomhetsregister

Det er noe uklart for Datatilsynet hvorfor arbeidsgruppen faller ned på at adgangen til å opprette et vaktvirksomhetsregister skal lovhjemles. Tilsynet ser at et sentralt vaktvirksomhetsregister vil kunne medføre en viss grad av effektivisering. En lovhjemlet adgang til å registrere opplysninger i et slikt vaktvirksomhetsregister vil og, som beskrevet i høringsbrevet, medføre at kravet til konsesjon etter personopplysningslovens § 33 bortfaller, jf bestemmelsens fjerde ledd.

Disse argumentene er imidlertid, etter tilsynets oppfatning, ikke tilstrekkelig til å godtgjøre et sentralt register som skal inneholde sensitive personopplysninger om en rekke personer. Et sentralt register vil innebære en større samling av personopplysninger, hvor personvernkonsekvensene vil kunne bli store dersom opplysningene kommer på avveie. Datatilsynet kan ikke se at arbeidsgruppen har vurdert formålet med registeret opp mot personvernkonsekvensene. Denne problematikken er heller ikke nevnt i forbindelse med den foreløpige kravspesifikasjonen.

Datatilsynet anbefaler at det på ny vurderes om det foreligger et saklig behov for et sentralt register på dette området, eller om det er andre mulige løsninger for å oppnå det samme formålet. Dersom resultatet skulle bli et sentralt vaktvirksomhetsregister, må uansett personvernproblemene og tiltak for å imøtegå disse klargjøres.

Med hilsen

Kjersti Pettersen
fung. direktør

Christine Ask Ottesen
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings- og Administrasjonsdepartementet, v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo